

NEJEN PRO STUDENTY SOCIOLOGIE

M. Gregor: Sociologie práce. Brno, Univerzita J. E. Purkyně 1988, 115 stran

Právě před rokem vyšlo skriptum Sociologie práce. Tato publikace je sice určena posluchačům filozofické fakulty, ale její obsah i ztvárnění ji činí zajímavou a použitelnou pro široký okruh čtenářů, kteří se chtějí dozvědět něco více o světě práce, lidí, mechanismů a zákonitostí, jež ho utvářejí.

Na 115 stranách zde autor rozvíjí netradičně modelované spektrum — od problémů metod a předmětu sociologie práce přes „pracovní komplex“, jehož komponenty (lidé, stroje, myšlenky, předměty) jsou nahlíženy a zkoumány v „sociální vyladenosti, v sociálním charakteru, který nabyly pod tlakem sociálního prostředí, z něhož pocházejí nebo jímž prošly“. Solidní prostor je zde věnován i kultuře práce (struktuře, dynamice a typologii kultury práce), hodnocení výsledků práce a stimulaci požadovaného pracovního chování.

Více než sám obsah činí tuto publikaci zajímavou přístupy autora k jeho pochopení, ujasnění a zvládnutí. I když mnohé, co zde je popisováno, se objevilo i u jiných autorů (jež Gregor korektně uvádí), v jeho interpretaci vše nabývá nové podoby, nutí k uvažování, k hledání dalších řešení, k zaujetí vlastního stanoviska.

Na rozdíl od mnoha sociologů — „teoretiků“ — je jazyk této publikace sdělný, jasný, výrazově úsporný, a přitom vůbec není suchopárny a nevyžaduje od čtenáře, aby v jedné ruce držel slovník cizích slov, bez něhož se ani sociolog často neobejde, čte-li zejména „moderní“ publikace svého oboru.

Heuristická — objevná funkce je v této Gregorově publikaci zakódována: k většině problémů, jež jsou předmětem analýz, se uvádějí stanoviska a přínosy dalších autorů, mistrně jsou konstruovány příklady, navozující živou, názornou, zjednodušenou situaci, ujasňující jinak složitý komplex vztahů a dějů. Řada paralel, citátů a odkazů nás uvádí do světa postav klasické literatury (autorovi tak blízké), že působí nejen racionálně, ale i emotivně, zejména pokud čtenář toto zázemí sdílí.

Nemyslím, že by bylo nutné hledat příměr pro postižení charakteru této publikace; přesto netvrdím, že bude každým přečtena jako napínavá detektivka, ale každý, kdo se do ní zahloubá, prožije příjemný pocit hledání a objevování, zúčastní se sporů a diskusí a bude donucen kormidlovat (jako mořeplavec hledající svůj ostrov nebo svoji Zemi) ke svému názoru, který zde musí probíjet s Gregorovými „pro a proti“.

Tím je tento v podstatě učební text mimořádným přínosem jak pro posluchače sociologie, tak i pro graduované sociology i všechny řídicí pracovníky, kteří dokáží pochybovat o definitivním naplnění své kvalifikace a chtějí prožít guliverovskou cestu objevování světa sociologie práce.

doc. JUDr. PhDr. Antonín Burian, CSc.